

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Utbildningsnämnden

Datum:
2025-11-18

Diarienummer:
UBN-2025-05314

Handläggare:
Mathias Hillin

Handlingsplan för det kommunala aktivitetsansvaret (KAA)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. **att** fastställa handlingsplan för det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) i enlighet med ärendets **bilaga 1**.

Ärendet

Kommunernas aktivitetsansvar innebär att kommunerna är skyldiga att hålla sig informerade om och erbjuda individuella åtgärder till ungdomar under 20 år som inte studerar i gymnasieskolan eller genomför någon motsvarande utbildning. Skolverkets allmänna råd för kommunernas aktivitetsansvar (SKOLFS 2016:52) föreskriver att det bör finnas en strukturerad handlingsplan för arbetet.

I föreslagen handlingsplan beskrivs hur Uppsala kommun ska fullfölja uppdraget med det kommunala aktivitetsansvaret (KAA).

Beredning

Ärendet har beretts i utbildningsförvaltningen. Förslaget har inga konsekvenser ur jämställdhets- eller näringslivsperspektiv.

Konsekvenser för barn och elever

Handlingsplanen syftar till att skapa rutiner för hur arbetet ska genomföras för att ungdomar i målgruppen så snabbt som möjligt ska få det stöd de behöver.

Föredragning

Kommunernas aktivitetsansvar innebär att kommunerna är skyldiga att hålla sig informerade om och erbjuda individuella åtgärder till ungdomar under 20 år som inte studerar i gymnasieskolan eller genomför någon motsvarande utbildning. Skolverkets allmänna råd för kommunernas aktivitetsansvar (SKOLFS 2016:52) föreskriver att det bör finnas en strukturerad handlingsplan för arbetet.

Kommunen ska löpande under året hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret är sysselsatta. Aktivitetsansvaret förutsätter att insatser genomförs under hela året och omfattar allt från uppsökande verksamhet till kartläggningar för att skapa de bästa förutsättningarna för ungdomarna och hitta lämpliga insatser. Kommunen ska erbjuda de ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera ungdomarna att påbörja eller återuppta en utbildning. Insatserna ska dokumenteras på lämpligt sätt och kommunen ska föra ett register över de ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret.

Kommunen ska löpande under året hålla sig informerad om hur de ungdomar som är folkbokförda i kommunen är sysselsatta som:

- inte har fyllt 20 år,
- har fullgjort sin skolplikt eller har blivit folkbokförda i landet vid en tidpunkt då de inte har skolplikt,
- inte genomför utbildning i gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola eller motsvarande utbildning,
- inte har en gymnasieexamen,
- inte har ett gymnasiebevis avseende anpassad gymnasieskola, och
- inte har fullföljt motsvarande gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola med godkänt resultat.

För att kommunen ska kunna föra ett tillförlitligt register är huvudmän för en gymnasieutbildning skyldiga att meddela till elevens hemkommun när en elev börjar eller slutar eller utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning från sin gymnasieutbildning.

I föreslagen handlingsplan beskrivs hur Uppsala kommun ska fullfölja uppdraget med det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Handlingsplanen syftar till att skapa rutiner för hur arbetet ska genomföras för att ungdomar i målgruppen så snabbt som möjligt ska få det stöd de behöver.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 18 november 2025
- Bilaga 1, Förslag till handlingsplan för det kommunala aktivitetsansvaret (KAA)

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas
Utbildningsdirektör

Handlingsplan för det kommunala aktivitetsansvaret

Utbildningsförvaltningen

Handläggare: Mathias Hillin

Datum: 2025-12-17

Diarienummer: UBN-2025-05314

Innehåll

Uppdrag	3
Styrning och ledning av arbetet	4
Organisation	4
Systematiskt kvalitetsarbete.....	4
Mål och indikatorer.....	5
Löpande identifiera, informera och kontakta.....	6
Aktuella ungdomar	6
Arbete knutet till grundskola.....	7
Arbete knutet till gymnasieskola	8
Erbjudande av individuella åtgärder	11
Kartläggning KAA	11
Studier	12
Praktik och annan sysselsättning	13
Dokumentation och förande av register	15
Bakgrund	15
Statistik	15
Registerföring	16
Kvalitetsarbete och utvecklingsområden	16
Uppsökande arbete	16
Bredda erbjudandet	17
Gruppverksamhet – Bojen	17
När ungdomar fyller 20 år	17
Samverkan.....	17

Uppdrag

I denna handlingsplan beskrivs hur Uppsala kommun ska fullfölja uppdraget med det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Handlingsplanen syftar till att skapa rutiner för hur arbetet ska genomföras för att ungdomar i målgruppen så snabbt som möjligt ska få det stöd de behöver.

Kommunen ska löpande under året hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret är sysselsatta. Aktivitetsansvaret förutsätter att insatser genomförs under hela året och omfattar allt från uppsökande verksamhet till kartläggningar för att skapa de bästa förutsättningarna för ungdomarna och hitta lämpliga insatser. Kommunen ska erbjuda de ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera ungdomarna att påbörja eller återuppta en utbildning. Insatserna ska dokumenteras på lämpligt sätt och kommunen ska föra ett register över de ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret.

Kommunen ska löpande under året hålla sig informerad om hur de ungdomar som är folkbokförda i kommunen är sysselsatta som:

- inte har fyllt 20 år,
- har fullgjort sin skolplikt eller har blivit folkbokförda i landet vid en tidpunkt då de inte har skolplikt,
- inte genomför utbildning i gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola eller motsvarande utbildning,
- inte har en gymnasieexamen,
- inte har ett gymnasiebevis avseende anpassad gymnasieskola, och
- inte har fullföljt motsvarande gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola med godkänt resultat.

För att kommunen ska kunna föra ett tillförlitligt register är huvudmän för en gymnasieutbildning skyldiga att meddela till elevens hemkommun när en elev börjar eller slutar eller utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning från sin gymnasieutbildning.

Skolverkets allmänna råd för kommunernas aktivitetsansvar (SKOLFS 2016:52) föreskriver att det bör finnas en strukturerad handlingsplan för arbetet. I Uppsala kommun har utbildningsförvaltningen ansvar för det kommunala aktivitetsansvaret men det förutsätts en tydlig och välorganiserad samverkan mellan olika förvaltningar och aktörer för att lyckas i uppdraget.

Denna handlingsplan beskriver hur Uppsala kommun arbetar med KAA när det gäller uppdrag, organisation, ansvarsfördelning, insatser, rutiner för arbetet, samt identifierade utvecklingsområden. Handlingsplanen uppdateras på förvaltningsnivå, när det är nödvändigt, utifrån exempelvis förändringar i lagstiftning och pågående utvecklingsarbete. Nämnden informeras löpande.

Styrning och ledning av arbetet

Organisation

I Uppsala kommun är kommunens aktivitetsansvar placerat i utbildningsförvaltningen under utbildningsnämnden. Sedan 1 mars 2021 ligger aktivitetsansvaret under Ung Uppsala inom avdelningen för Barn- och elevhälsa.

Uppdraget för KAA förutsätter ett proaktivt arbete som ska förhindra avhopp från studier i både grundskola och gymnasium samt ett arbete som syftar till att kommunen ska erbjuda de ungdomar som ändå hamnar i det kommunala aktivitetsansvaret lämpliga individuella åtgärder. I första hand syftar det till att motivera ungdomarna att påbörja eller återuppta en utbildning men annan sysselsättning än studier är också ofta aktuellt. Ett tydligt mål är att antalet ungdomar inom KAA kontinuerligt minskar över tid. Ung Uppsala har idag en organisation som syftar till att nå dessa mål.

I Ung Uppsala arbetar en grupp handläggare med KAA. Därutöver finns andra funktioner som ska bidra till att antalet ungdomar som omfattas av KAA är så få som möjligt; placeringsgrupp för introduktionsprogram, UppSam gymnasiet, närvarokoordinator samt insatser i samverkan för unga. Dessa verksamheter presenteras närmare nedan i handlingsplanen.

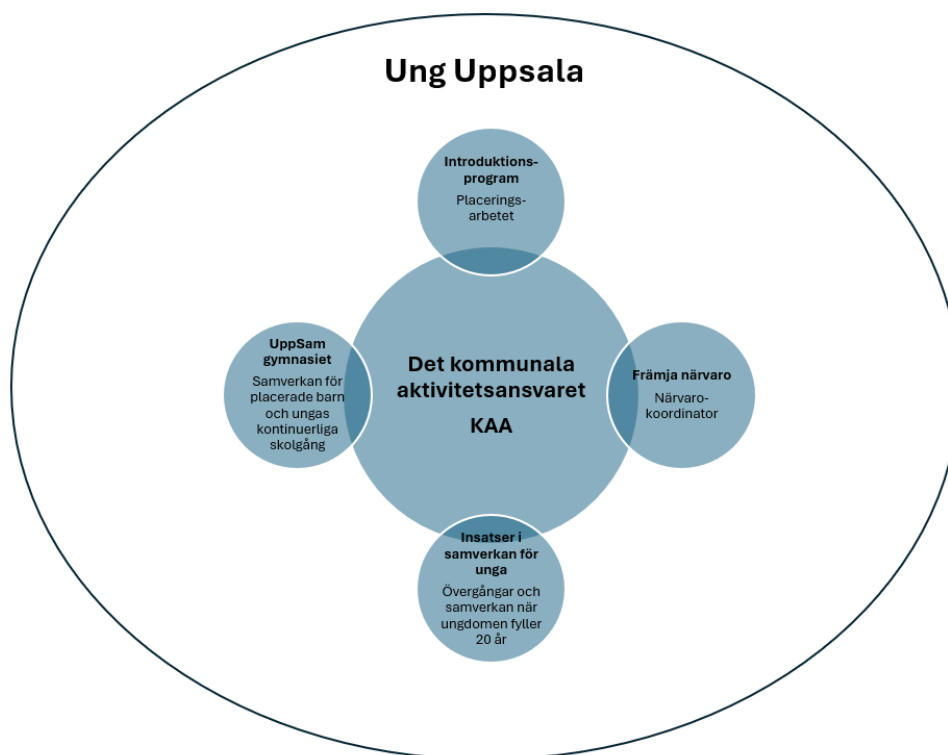

Bild 1. Organisation Ung Uppsala och fyra övergripande ansvarsområden

Systematiskt kvalitetsarbete

Arbetet inom Ung Uppsala följs regelbundet upp med särskilt fokus utifrån ansvaret för KAA.

1. Statistiska centralbyrån – rapportering till SCB gällande aktivitetsansvaret sker två gånger per år.
2. Internt systematiskt kvalitetsarbete – kvartalsvis uppföljning av resultaten kopplat till SCB för att kontinuerligt följa upp arbetet
3. Utvärderingar – kvalitativa undersökningar i olika former. Exempelvis uppföljningar av ungdomarnas upplevelser av vägledande möten med handläggare på enheten och uppföljningar av hur skolornas rektorer och personal upplever samarbetet med enheten.

Mål och indikatorer

Det övergripande målet med verksamheten är att aktivt minska antalet ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret. Detta mål eftersträvas bland annat genom att söka upp, kartlägga och vägleda ungdomar tillbaka till olika utbildningsvägar alternativt annan sysselsättning. Det handlar också om proaktiva åtgärder för att förhindra att ungdomar avslutar sin pågående utbildning på grundskola och gymnasieskola. Under läsåret 2024–2025 omfattades 1 350 ungdomar av det kommunala aktivitetsansvaret. Centrala indikatorer som regelbundet följs upp är:

- Personer i kommunens aktivitetsansvar, andel (%) av inv 16-19 år
- Andel (%) ungdomar (av samtliga rapporterade) kommunen rapporterat kontakt med eller på annat sätt rapporterat kännedom om sysselsättning för
- Personer i kommunens aktivitetsansvar som arbetar eller praktiserar, andel (%)
- Personer i kommunens aktivitetsansvar som deltagit i minst en åtgärd, andel (%)
- Avregistrering från kommunens aktivitetsansvar på grund av studier på nationellt program, andel (%)
- Avregistrering från kommunens aktivitetsansvar på grund av flytt, andel (%)

Löpande identifiera, informera och kontakta

Bild 2. Arbetet med det kommunens aktivitetsansvaret sker löpande under hela året

Aktuella ungdomar

Ungdomarna är föremål för KAA fram till dagen de fyller 20 år. Så fort ungdomarna påbörjar studier på gymnasiet eller motsvarande nivå inom Komvux eller folkhögskola, är de inte längre aktuella. Det innebär att ungdomar är fortsatt aktuella om de exempelvis studerar vid SFI, Komvux, studerar vid folkhögskola grundskolenivå eller har sysselsättning via daglig verksamhet eller Arbetsförmedlingen. Dessa ungdomar följs upp enligt intervall men handläggarna inom KAA arbetar inte aktivt med dem. Skulle sysselsättningen ändras för ungdomen så tar handläggaren en aktiv roll i att stötta ut mot sysselsättning. Inom Ung Uppsala arbetar handläggare också med elever som är inskrivna på gymnasieskolan i syfte att stävja studieavbrott.

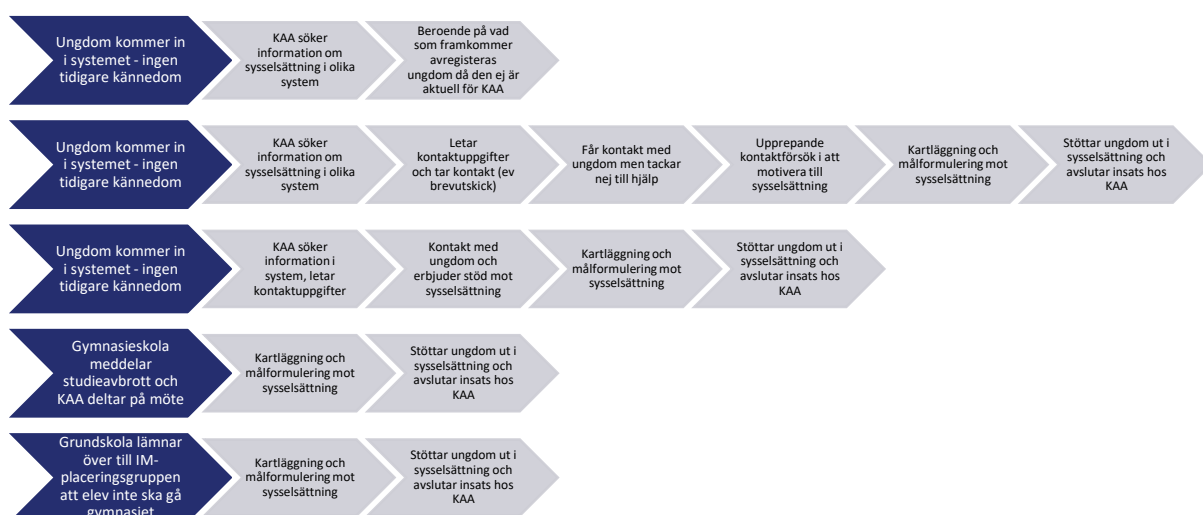

Bild 3. Flödeskarta för det kommunala aktivitetsansvaret

Flödeskartan visar snarlika ingångar till KAA men att tiden kan vara olika lång beroende på om och när KAA får kontakt och om ungdomen vill ta emot hjälp. I de fall där överlämning sker från gymnasieskolorna kommer ungdomarna snabbare ut i sysselsättning och blir då troligtvis föremål för KAA under en kortare period. För de ungdomar där ingen avlämnare finns behöver ett mer uppsökande arbete genomföras, vilket ofta blir en längre process i att hitta aktuella kontaktuppgifter och upprätta kontakt. Ungdomen kan vid kontakt också tacka nej till stöd, men KAA har ett uppföljningsansvar och kommer då att höra av sig återkommande för att få information om sysselsättning.

Målet för det uppsökande arbetet är att få direktkontakt med ungdomen eller få information från annan källa, till exempel anhöriga, andra organisationer eller IT-system. KAA har olika IT-system och samarbetspersoner, till exempel socialtjänsten, till hjälp för att kunna lokalisera ungdomarna, etablera kontakt och få fatt i sysselsättning. Om ingen direktkontakt kan etableras så skickas vykort eller brev till ungdomens folkbokföringsadress i syfte att ungdom får information att KAA söker dem och önskar komma i kontakt. Ibland görs anmälningar till Skatteverket för bosättningsutredningar i de fall där brev kommer i retur och mottagaren inte finns på angiven adress.

Arbete knutet till grundskola

Elever som inte har behörighet till nationellt program

IM-placeringsgruppen (IMP) arbetar med att inhämta information från avlämnande grund- och gymnasieskolor, såväl kommunala som fristående. Informationen som inhämtas berör de pedagogiska och sociala behoven eleven har. Målet med arbetet är att matcha varje enskild elevs behov mot lämplig skola som erbjuder Introduktionsprogrammet individuellt alternativ (IMA). IMP föreslår placering till Introduktionsprogrammet individuellt alternativ för ungdomar som är folkbokförda i Uppsala kommun, samt de ungdomar som är placerade av socialtjänsten och har vistelseort Uppsala.

IMP föreslår endast placering för de ungdomar som söker Introduktionsprogrammet individuellt alternativ innan sista ansökningsdatum för gymnasievalet är passerat. Övriga förslag till placering på IMA sker löpande av handläggare hos Ung Uppsala. Det övergripande syftet med placeringsarbetet, är att åstadkomma en lyckad matchning mellan elev och skola och därmed öka chanserna för att eleven kommer att fullfölja sina studier.

Behöriga elever som står utan antagning till gymnasiet

Ung Uppsala följer upp de elever som är behöriga till ett nationellt program på gymnasiet och gjort ett gymnasieval, men som står utan antagning inför skolstarten. Detta arbete genomförs efter att slutgiltig antagning samt reservantagning är klar.

Handläggare inom Ung Uppsala stämmer av med avlämnande grundskolas studie- och yrkesvägledare (SYV) för att undersöka hur eleven kan stöttas framåt i antagningsprocessen. Olika rutiner gäller för kommunala och fristående avlämnade grundskolor. Fr.o.m. den 1 september varje år hanterar Ung Uppsala uppföljningen av samtliga ungdomar (oavsett behörighet till gymnasiet) som står utan skolplats, dessa ungdomar får då stöd av handläggare med SYV-kompetens med att ordna skolplats inom gymnasiet.

Ungdomar som inte påbörjar gymnasiet efter grundskolan

Det är en liten grupp elever inom grundskolan i Uppsala kommun som inte söker till gymnasiet. De obehöriga elever som inte söker vidare till gymnasiet fångas upp av IM-placeringsgruppen under vårterminens arbete med överlämningar från grundskolorna. Om en behörig elev inte söker till gymnasiet kommer detta ofta till kännedom till Ung Uppsala genom avlämnande grundskola, eller via Antagning gymnasieskola.

Ung Uppsala ser utvecklingsmöjligheter i att fånga upp dessa ungdomar tidigare för att tillsammans med grundskolans studie- och yrkesvägledare planera för annan sysselsättning än gymnasiet om det behövs. Det finns exempel på andra kommuner där handläggare inom KAA träffar dessa elever under tiden på grundskolan för att kunna motivera till sysselsättning och påbörja det relationsskapande arbetet.

Arbete knutet till gymnasieskola

UppSam gymnasiet - samverkan för placerade barn och ungas kontinuerliga skolgång

Barn och unga som placeras i samhällsvård får ofta inte en kontinuerlig skolgång. Generellt är det betydligt vanligare med låga betyg och avsaknad av gymnasieutbildning bland barn och unga som varit placerade i samhällsvård, än bland jämnåriga som inte varit placerade. Det finns alltså ett tydligt samband mellan antalet placeringstillfällen och skolresultat samt utbildningsnivå. Den enskilt viktigaste faktorn för hur det går för denna målgrupp senare i livet är hur de lyckas i skolan. Alla barn och unga har rätt till en kontinuerlig skolgång. Målgruppen för UppSam gymnasiet är barn och unga som är placerade och har vistelseadress Uppsala kommun, samt barn och unga som är folkbokförda i Uppsala kommun och är placerade i annan kommun eller på väg att flytta hem igen.

Övergripande mål för arbetet:

- UppSam gymnasiet behöver samverka med ungdomen, skola, boende, socialtjänst och andra aktörer för att ge ungdomarna de bästa förutsättningarna att lyckas i gymnasieskolan.
- UppSam gymnasiet ska stödja ungdomen så att kommande skola ska kunna utgå ifrån elevens kunskapsnivå, förutsättningar och behov.
- UppSam gymnasiet arbetar för en skolgång utan avbrott.

Arbetsmodellen beskriv nedan på en övergripande nivå utifrån fyra faser.

Planeringsfas	Introduktionsfas	Pågåendefas	Avslutningsfas
Mål: obruten skolgång	Mål: en positiv skol-utveckling	Mål: en positiv skol-utveckling	Mål: bidra till en kontinuerlig skolgång
- Aktörer kontaktar handläggare UppSam gymnasiet via email eller telefon för kontakt om ungdom - Kartläggning 1 (digitalt möte) – handläggare UppSam gymnasiet, kontaktperson där ungdomen är placerad, socialtjänst, eventuell vårdnadshavare och ungdom träffas för ett första möte. Relationsbyggande och insamling av relevant dokumentation - Kartläggning 2 (fysiskt möte) – handläggare UppSam gymnasiet, kontaktperson där ungdomen är placerad, socialtjänst, eventuell vårdnadshavare och ungdom träffas för ett andra möte. Kartläggning av ungdomens behov	- Matchningsarbete mot skola eller annan sysselsättning - Skolförfrågan - Skolbesök och inskrivning	- Pågår tills eleven slutar på skolan eller placeringen avslutas - Handläggare UppSam gymnasiet finns till hands om behov uppstår i dialog med skola	- Eleven slutar eller byter skola. - Skolan ansvarar för att föra över studieresultat, närvaro, skolplan etc. till ny mottagande skola. Handläggare stöttar vid behov i dialog med skola. - Skolan meddelar UppSam-handläggare vid avbrott. - UppSam-handläggare meddelar KAA i hemkommun

kopplat till skolplacering			
----------------------------	--	--	--

Främja närvaro – närvarokoordinator

En handläggare på Ung Uppsala har rollen som närvarokoordinator och ett särskilt ansvar för att främja närvaro i Uppsala kommuns gymnasieskolor.

Närvarokoordinatören arbetar tillsammans med skolan, eleven, vårdnadshavare och eventuellt andra aktörer i ett så tidigt skede som möjligt för att motverka och minska problematisk skolfrånvaro. Detta sker ofta tillsammans med skolornas lokala elevhälsteam där uppstart sker och målsättningar och insatser formuleras. Stödet kan bland annat innefatta individuella samtal med elev och/eller vårdnadshavare samt kontakt med andra aktörer som exempelvis socialtjänst och Region Uppsala.

Enligt skollagen 15kap §15 ska huvudman (om annan än hemkommun) rapportera betydande frånvaro snarast till elevens hemkommun. Detta är kopplat till det förebyggande arbetet inom kommunens aktivitetsansvar för att kommunen ska kunna förbereda arbetet inför eventuella studieavbrott. Närvarokoordinatören är ansvarig för denna närvarouppföljning men någon skyldighet för kommunen att vidta någon åtgärd inom ramen för aktivitetsansvaret så länge ungdomar genomför utbildningen finns dock inte.

I Uppsala har fristående huvudmän informerats om hur de kan rapportera till kommunens aktivitetsansvar samt att underlaget bidrar till att kommunens aktivitetsansvar snabbare ska kunna aktualiseras för de ungdomar som avbryter utbildningen och för att kunna erbjuda lämpliga insatser. Ansvarig rektor kan informera KAA genom ett formulär som hanteras av närvarokoordinatören och kontakt upprättas.

Studieavbrott

Det är eftersträvänsvärt att gymnasieskolan meddelar elevens hemkommun när en elev är aktuell för att eventuellt avsluta sina studier. På detta sätt kan Ung Uppsala upprätta kontakt innan studieavbrottet sker alternativt ge stöttning så att avbrottet kan förhindras. De kommunala och fristående gymnasieskolorna i Uppsala kommun och KAA har tillgång till samma administrativa elevregister. Skolorna kan också meddela ett studieavbrott genom systemet och fylla i en digital avbrottsblankett. På detta sätt kan Ung Uppsala upprätta kontakt med ungdomen.

KAA har upprättat en arbetsgång för att hantera övergången från gymnasieskolan till kommunens aktivitetsansvar. Genom detta arbetssätt ska inga elever falla mellan stolarna utan KAA ska vara känt för elever som eventuellt avslutar sin utbildning. Syftet med kontakten med gymnasieskolan, innan elev skrivs ut, är alltså att kunna förhindra studieavbrott och minska inflödet till kommunens aktivitetsansvar samt att tillsammans med skolan titta på om det går att hitta någon ytterligare lösning med anpassningar av den individuella studieplanen (ISP). Det handlar också om att ge information om alternativen till sysselsättning som kan vara aktuella för ungdomen. Att få information vad som sker efter studieavbrottet kan ibland leda till att ungdomen väljer att gå kvar på då det alternativet till sysselsättning är det bättre.

När ett studieavbrott inte har föregåtts av möte tillsammans med KAA riskerar ungdomen att gå miste om viktig information som ungdomen har rätt att få. Möten på

skolorna inför studieavbrott underlättar vidare kontakt mellan ungdom och handläggare i och med att kommunens aktivitetsansvar blivit känt och ungdomens fortsatta stöd till sysselsättning blivit tydligt.

Elever som avslutar gymnasiet utan examen

Varje vår påbörjas arbetet med överlämningar från gymnasieskolorna kring de elever som inte når kraven för en gymnasieexamen i samband med studenten. Studie- och yrkesvägledare och rektorer vid skolorna får information om hur överlämningsarbetet till KAA går till. En fil med personuppgifter, kontaktuppgifter samt kännedom om kommande sysselsättning skickas till kommunens aktivitetsansvar. Skolorna kontaktar KAA där samtycke behöver upprättas mellan parter och elev för att en mer utförlig överlämning ska kunna ske. Elever som avslutar gymnasiet med ett studiebevis kan vända sig direkt till Komvux för fortsatta studier, även om de är under 20 år.

Ett följebrev till examenskuvert skickas till skolorna att administrera i samband med studenten. Ung Uppsala gratulerar till studenten och informerar om att eleverna gärna får höra av sig för fortsatt vägledning och stöd ut till sysselsättning samt att KAA kommer kontakta dem under hösten. Mellan 1 juli-1september inkommer dessa elever i systemet för kommunens aktivitetsansvar och detta förarbete kan då registreras i systemet och det uppsökande arbetet är redan påbörjat.

Nyinflyttade utan gymnasieplats

Ungdomar som är nyinflyttade till Uppsala och har behov av fortsatta studier på nationella program vid gymnasiet kan bli föremål för kommunens aktivitetsansvar. I ett första skede kontaktar ofta ungdom, vårdnadshavare eller studie- och yrkesvägledare gymnasieskolorna direkt för att ordna med skolplats på egen hand. Dessa ungdomar kontaktar ibland KAA för att diskutera olika skolalternativ utifrån lokalkännedom men det är avlämnande kommun som bistår i arbetet med att ordna en ny skolplats. Om skolorna inte kan matcha individens studieplan (ISP) mot sina timplaner, kan skolorna enligt rutin hänvisa vidare till Ung Uppsala för stöd i val av gymnasieskola när folkbokföringen har ändrats till Uppsala kommun.

Nyanlända ungdomar

Nyanlända ungdomar med uppehållstillstånd och som är folkbokförda i Uppsala, tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret. I första hand hänvisas dessa till mottagningen för nyanlända (MONY) för kartläggning och skolplacering på språkinträdning. Om studier inom gymnasieskolan inte är aktuellt gör KAA en kartläggning och stöttar ut till annan sysselsättning.

Erbjudande av individuella åtgärder

Kartläggning KAA

För de ungdomar som önskar stöd av KAA ut i sysselsättning, påbörjas processen med en kartläggning. Detta genomförs för att få fatt i ungdomens förutsättningar och önskemål vad gäller sysselsättning. Kartläggningen omfattar frågor kopplat till studier, sociala faktorer, hälsa, arbetsliv och fritid. Utifrån vad som framkommer formuleras

individuella mål som både kan handla om utbildning eller annan sysselsättning. Kartläggningen fungerar som arbetsanteckningar som handläggaren uppdaterar allt eftersom ungdomen är aktuell hos KAA. När ungdomen lämnar KAA kasseras dokumenten.

Studier

Gymnasieutbildning och introduktionsprogram

Handläggare på KAA erbjuder som ett främsta alternativ studier på nationella program eller introduktionsprogram inom gymnasieskolan om detta är aktuellt efter kartläggning. Se tidigare beskrivning under avsnittet Löpande identifiera, informera och kontakta.

Komvux

Ungdomar som omfattas av KAA kan om det finns särskilda skäl studera vid Komvux trots att de inte har fyllt 20 år. Det görs då en prövning om det i det enskilda fallet är lämpligt att frångå ålderskravet. Underlaget för bedömningen är en studieprofil där ungdomen svarar på frågor om tidigare skolgång och om styrkor/utmaningar med studier. Beslut tas därefter av enhetschef för antagning vuxenutbildningen.

Handläggarna på KAA är ingången och håller i bedömningsprocessen. Om en ungdom beviljas att börja på Komvux så skrivs ungdomen in på en gymnasieskola (Ellen Fries) för att erhålla studiemedel, elevhälsa, rektor och kurslitteratur. Vid gymnasiet finns också den studie- och yrkesvägledare som har tät uppföljning med ungdomen under dess studietid på Komvux. Vuxenutbildningen har ett annat upplägg än gymnasieskolan och det behöver ungdomen få förståelse för.

Folkhögskola

Genom ett samarbete med Uppsala folkhögskola Södra finns möjlighet att erbjuda fler utbildningsalternativ för ungdomar under 18 år där den traditionella gymnasieskolan inte är rätt. Ungdomar som är 17 år medges läsa på Uppsala folkhögskolan Södra på dispens. Efter ett år på folkhögskolan kan ungdomen fortsätta studera på folkhögskolan utan dispens.

När en ungdom är intresserad av att studera på folkhögskola görs ett förarbete i form av en studiekartläggning. Denna innefattar frågor rörande studiemotivation, pedagogiska behov, utmaningar och styrkor. Utifrån detta som underlag tas beslut om detta är rätt utbildningsinsats för ungdomen. Syftet med studiekartläggningen är att dels se till att ungdomen är så redo som möjligt inför skolstart, dels att skolan har de resurser som behövs för att möta upp ungdomens behov. Placeringar sker i början av terminerna men är också möjliga löpande under läsåret.

SMF - Studiemotiverande förberedande kurs

Studiemotiverande förberedande kurs på folkhögskola syftar till att motivera ungdomen att börja studera eller att återuppta studier som denne avbrutit. Kursen erbjuds genom Arbetsförmedlingen, vilket innebär att ungdomen behöver vara inskriven där. Det är inga lektioner som resulterar i betyg eller omdömen, utan fokus är att bygga självförtroende och motivation hos ungdomen samt att göra en planering för

framtiden. Kursen pågår tre månader och kan leda till studier på exempelvis Folkhögskola och Komvux.

Praktik och annan sysselsättning

Praktik genom skola

Ung Uppsala har ett samarbete med Ellen Fries gymnasium och Jälla gymnasium. Samarbetet innebär att en ungdom blir inskriven på en av dessa skolor (IMA - introduktionsprogram individuellt alternativ) och får praktik på en extern arbetsplats. Beroende på vilken bransch som ungdomen är intresserad av så lämpar sig antingen den ena eller den andra skolan bättre.

I och med inskrivningen på skolan får eleven tillgång till studiemedel, elevhälsa och busskort (i vissa fall). Det finns en praktiksamordnare på varje skola som ungdomen har kontakt med under hela praktikperioden. I och med att ungdomen skrivs in på skola så avslutas uppdraget för KAA. Ungdomarna följs dock upp regelbundet i samarbete med skolorna och praktiksamordnaren återkopplar till KAA om något kring eleven inte fungerar. I vissa fall kan det leda till att ungdomen byter praktikplats, i vissa fall kan det leda till utskrivning från gymnasieskolan. Blir ungdomen utskriven tillhör denne återigen KAA.

Lågtröskelverksamheter

Ofta kommer det under kartläggning eller i samtal fram att ungdomen har särskilda behov som gör att en anpassad praktikplats lämpar sig bättre. Detta är flexibel och värdefull insats eftersom det möjliggör att ungdomen snabbt kommer ut i sysselsättning och kan bryta isolering när hen är som mest motiverad att komma vidare.

KAA samarbetar med flera verksamheter när det kommer till att kunna erbjuda praktik till ungdomar som har större behov av handledning. Dessa verksamheter möjliggör praktik i de fall en vanlig arbetsplats är för utmanande och inte behovsanpassad. Verksamheterna har handledare nära till hands, är flexibla med arbetstider och kan tillmötesgå ungdomarnas behov på ett annat sätt än vad arbetsplatser annars har möjlighet att göra. Några exempel på verksamheter som ungdomarna kan arbeta i är odling, webbredaktion och matbutik.

Genom ett samarbete med 4H-gårdarna i Uppsala ges 12 ungdomar möjligheten att praktisera i en gårdsmiljö med djur. Vilka ungdomar som blir aktuella för dessa platser bedöms i samråd mellan KAA och 4H-gårdarna.

Unga i vården

Unga i vården är tänkt att locka fler unga till arbete inom äldreomsorgen, inspirera till utbildningar inom vården samt ge brukarna på särskilda boenden för äldre ökad livskvalité. Detta är ett samarbete mellan arbetsmarknadsförvaltningen, vård- och omsorgsförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

Ungdomar inom KAA kan erbjudas särskild visstidsanställning om de har visat intresse för arbete inom äldreomsorgen. Arbetsperioden är tre månader och cirka åtta ungdomar varje omgång. Ungdomarna, beroende på deras ålder, får utföra arbetsuppgifter inom omsorg, social samvaro och kök. Ungdomen genomgår en

introduktion och utbildning i basala hygienrutiner och sekretess samt tilldelas en handledare.

Handledare och ungdom arbetar nära varandra och på samma arbetspass. Handläggaren på KAA har tät uppföljning med ungdom och handledare om hur arbetsinsatsen fortgår, exempelvis sker korrigeringar av arbetstider och arbetsuppgifter.

Feriejobb

Ungdomar som tillhör KAA har sällan någon arbetslivserfarenhet, och då är ett feriejobb en viktig möjlighet att få erfarenheter. I samarbete med Arbetsmarknadsförvaltningen reserveras ett begränsat antal feriejobb under sommaren för ungdomar inom KAA. Feriejobbet är under period 1 (start juni) och pågår i 3 veckor. Ansökningsförfarandet är det samma som för övriga ungdomar i Uppsala, skillnaden är att KAA har ett fåtal platser att tillhandahålla och att ansökningstiden är förlängd.

Arbetsplatserna får information om KAA:s uppdrag och målgrupp vilket säkerställer en förståelse och bemötande under sommarjobbet från handledare. Ungdomarna som tillhör KAA kan ha olika behov av stöd under feriejobbet och det görs då en matchning av lämplig arbetsplats. Innan feriejobbet börjar besöker ungdom och dess KAA-handläggare arbetsplatsen.

Mot jobb

För ungdomar som vill komma ut i arbetslivet lotsas dessa oftast vidare till Arbetsförmedlingen eller kommunens Utbildnings- och jobbcenter. Uppsala kommun erbjuder även mer riktade insatser för de unga som har funktionsnedsättningar och kan behöva stöd för att ta sig ut i arbetslivet, såsom "Ung intro" eller "UPS arbetscoach". Handläggaren på KAA arbetar för att det blir en bra övergång som skapar trygghet.

När sysselsättning inte är aktuellt

En del ungdomar mår inte tillräcklig bra vare sig psykiskt eller fysiskt för att kunna ta sig an studier, jobb eller annan sysselsättning. Det blir därför inte självklart att lotsa mot detta. Stödet från KAA blir därmed inte direkt kopplat till aktivitet. Däremot följer handläggarna upp ungdomen regelbundet och erbjuder stöd samt deltar i de möten som behövs för att få till samarbeten med andra aktörer och för att ungdomen på sikt ska kunna hamna i ett socialt sammanhang.

Insatser i samverkan för unga som är 19–20 år

KAA samverkar med arbetsmarknadsförvaltningen kring övergångar, uppsökande arbete, samt att erbjuda stöd till unga i det äldre åldersspannet; 19–20 år. Syftet med denna insats är att stärka stödet för unga som riskerar att hamna i ett glapp när kommunens aktivitetsansvar upphör. Med övergångar menas övergång till andra aktörer, till exempel studier eller annan sysselsättning såsom arbete, praktik eller daglig verksamhet inom LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade).

För att rusta ungdom för arbetsliv eller studier utanför ungdomsgymnasiet så utvecklas metoder för kartläggning av eventuella stödbehov. Syftet med kartläggning inför övergångar är att utöka ungdomens verktygslåda i arbetet med sin självkännet för att nå en progressionsökning mot sysselsättning. Ett ytterligare sätt att höja motivationsgraden och självförtroende för det äldre åldersspannet är att erbjuda gruppaktivitet.

För att underlätta övergångar genomförs följande:

- Kartläggning inför slopat ålderskrav till vuxenutbildning
- Närvaroersättning som motivationsstöd vid praktik/arbetsträning
- Utveckling av praktikplatser med låg tröskel och samverkan med folkhögskola

Övergång från gymnasiet till arbetslivet

Utbildningsförvaltningen ingår i Arbetsmarknadsrådet tillsammans med Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsförvaltningen. Rådet syftar till att utvärdera och skapa insatser för att motverka arbetslöshet i Uppsala kommun.

En lokal överenskommelse med dessa tre parter är framtagen och i den nämns samverkan kring målgruppen för KAA samt Arbetsförmedlingens insats "Skolsamverkan" med gymnasieskolorna i kommunen.

Skolsamverkan syftar till att underlätta övergången från gymnasiet till arbetslivet. En del av de ungdomar (där skolan gör bedömningen att det är elever som har behov av denna insats) som är aktuella för skolsamverkan under sitt sista år i gymnasiet blir efter avslutade studier aktuella hos KAA. Detta är en viktig insats för målgruppen då processen med stöd ut i arbete redan är påbörjad under studietiden. Samverkan mellan gymnasieskolorna och Arbetsförmedlingen är viktigt och handläggarna på KAA kan där bidra med att sprida kunskapen om insatsen.

I en av bilagorna i den lokala överenskommelsen är det formulerat hur samarbetet med KAA ska ske med ett "Forum för samplanering". Detta forum träffas regelbundet och där handläggare på KAA samt arbetsförmedlare på Arbetsförmedlingen (med ungdomars samtycke) lyfter ungdomarnas planeringar i att komma ut i arbete. Genom att ses i detta forum får verksamheterna en ökad förståelse för varandras uppdrag och möjliga insatser.

Dokumentation och förande av register

Bakgrund

I enlighet med skollagen ska kommunen löpande och på ett lämpligt sätt föra register över de ungdomar som omfattas av KAA. Dokumentationen ska fungera som ett underlag i verksamheten utifrån kartläggning, målsättning och vilka steg som tas mot sysselsättning.

Statistik

Inrapportering sker två gånger per år till SCB som samlar in statistiken på uppdrag av Skolverket. Statistiken består av kontakttillfällen, åtgärder och kännedom om

ungdomars sysselsättning samt uppgifter om när en ungdom avregistreras för återgång till studier.

Kontakttillfällen innebär att KAA får kännedom om ungdomars nuvarande sysselsättning samt att kontaktförsök görs upprepade gånger där kontakt uteblir. Kontakttillfällen behöver inte alltid vara direkt med ungdomen utan kan också vara med andra aktörer, information från register/system, vårdnadshavare etc. som har kännedom om ungdomens sysselsättning.

Registerföring

Handläggare i KAA dokumenterar löpande i ett digitalt uppföljningssystem. Systemet inhämtar uppgifter från betygsdatabasen (BEDA), folkbokföringen samt gymnasiets skoladministrativa system. Med en löpande dokumentation menas att verksamheten regelbundet under hela året samlar in information, uppdaterar och registrerar i systemet. Dokumentationen som förs är i enlighet med det som Skolverket efterfrågar. Alla ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret registreras i modulen utifrån folkbokföringen för att säkerhetsställa att målgruppen blir identifierad.

Enligt Skolverket innebär aktivitetsansvaret ett uppföljande ansvar fram till dess att ungdomen inte längre omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret samt ett ansvar att göra upprepade kontaktförsök enligt uppföljningsintervall. Det innebär att en ungdom som tackar nej till insats senare kan tacka ja.

När en ungdom inte har någon sysselsättning upprättas en åtgärd, det vill säga en insats via KAA, i syfte att närma sig en sysselsättning. Även när ungdomen har en sysselsättning och tackar nej till insats via KAA upprättas en åtgärd utifrån att handläggare haft direktkontakt med individen.

De ungdomar som registreras felaktigt i systemet behöver manuellt avregistreras i systemet. Det kan vara ungdomar som har en gymnasieexamen från en annan kommun eller utländsk utbildning, elever som är aktuella på grundskolan, elever som studerar på Komvux, samt elever som är antagna på en gymnasieskola i en annan kommun.

Kvalitetsarbete och utvecklingsområden

Uppsökande arbete

Ung Uppsala är i nuläget i en process av erfarenhetsutbyte med andra kommuner för att få inspiration kring upplägg med det uppsökande arbetet. En inventering inom enheten har genomförts kring önskade upplägg kopplat till det uppsökande arbetet och administrativa arbetsuppgifter. Målbilden är att om enheten tydliggör det uppsökande arbetet med tydligare resursfördelning och andra arbetssätt kommer fler i inom det kommunala aktivitetsansvaret att nås och kunna erbjudas stöd.

Den interna statistiken utgör en viktig pelare i arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret. Det ger en styrning för enheten kopplat till resultat och vilka utvecklingsområden som enheten har. Utifrån ett planerat införande av ett nytt system, UKAA (uppföljningssystem av det kommunala aktivitetsansvaret), kommer statistik kunna presenteras dagligen och ge enheten en tydligare bild på exempelvis vilka undergrupper i kommunen enheten behöver fokusera mer på, exempelvis kön, åldersindelning, skolor o.s.v. Det blir en viktig del i att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet.

Bredda erbjudandet

Det är flera ungdomar i KAA som har svårt att lämna sitt hem på grund av exempelvis psykisk ohälsa och social oro. Det finns behov av specifik insats för dessa ungdomar. Våren 2026 planeras en pilotverksamhet med försök att jobba mer intensivt med en ungdom under en begränsad period. Kartläggning sker som vanligt men utgår från utmaningarna som ungdomen har. Tanken är att försöka minimera trösklarna som leder till att en ungdom kan vara i en sysselsättning. Det kommer att exempelvis erbjudas samtal på platser där ungdomen är trygg och med stöd av till exempel familjemedlem eller annan nyckelperson.

Detta arbete kan ses som ett förstadium till gruppverksamhet inom Bojen och syftar till att stötta de ungdomar som är allra längst bort från studier och arbete.

KAA fortsätter att arbeta för att utveckla samarbeten med olika aktörer kring lågtröskelpraktik. Kommande samarbeten kommer upprättas inom restaurangbranschen och djurskötsel.

Gruppverksamhet – Bojen

KAA vill på sikt kunna erbjuda en gruppverksamhet som syftar till att få ungdomen att bryta isolering. Det är också ett tillfälle för ungdomar att träffa andra i liknande situation.

Under våren 2024 gjordes en pilot på gruppverksamhet under namnet ”Bojen”. Handläggarna utgick från ”Empowerment”-pedagogik och jobbade med flera teman tillsammans med ungdomarna. Bojen delades upp under två tillfällen med cirka 8–10 deltagare/gång. Ungdomarna kom tre halvdagar/veckan under 6 veckor. Under varje tillfälle fanns två handläggare på plats. Bojen utvärderades och det underlaget blir viktigt att ha i åtanke för kommande grupper.

Hur gruppverksamheterna ska se ut i framtiden är under utveckling. Målgruppen är en heterogen grupp och det är viktigt att kunna erbjuda något för alla. Ung Uppsalas flytt till nya behovsanpassade lokaler blir en viktig pusselbit i detta kommande arbete.

När ungdomar fyller 20 år

För att undvika att ungdomar faller mellan stolarna behöver ett fortsatt arbete och stöd utvecklas efter ungdomen fyller 20 år. Samverkan mellan förvaltningarna (i synnerhet utbildningsförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen) är avgörande där en bl.a. en bred implementering av kartlägningsverktyg samt fortsatt utveckling av sysselsättningsalternativ är avgörande.

Samverkan

Ung Uppsala, och särskilt KAA, är beroende av samarbeten med andra förvaltningar och aktörer samt skolor för att fler ungdomar ska komma i sysselsättning. Här behöver Ung Uppsala och utbildningsförvaltningens ledningsgrupp fortsatt arbeta för att skapa en förståelse och goda förutsättningar för en fortsatt positiv samverkan kring det gemensamma ansvaret.

